

שׁוֹשְׁנִים קְטַנִּים וְנוֹתְנִים רִיחַ, אָמַר הַמֶּלֶךְ, לְקַטּוּ אוֹתָן עִכְשָׁיו, וְאַהֲנֶה בָהֶן, קוֹדֵם שְׂיִיבְשׁוּ, כְּמוֹ שֶׁעָשׂוּ קוֹדֵם לָכֵן.

בְּךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רוּאָה בְּנֵי אָדָם קְטַנִּים, וְנוֹתְנֵי רִיחַ, וְהַפֵּל גְּלוּי לְפָנָיו, וְרוּאָה שְׁעֵתִידִין לְהַרְשִׁיעַ, וְיִהְיוּ חֲשׂוּבִים כְּקֶשׁ יָבֵשׁ, וּמְקַדִּים לָהֶם חֹסֵד, כְּדִי לִיהְנוֹת בָּהֶם בְּגֵן עֵדֶן, וְעִכְשָׁיו כְּשֶׁהֵם טוֹבִים, מְסַלְקֵן מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, לִיתֵן לָהֶם שְׂכָר טוֹב בְּעוֹלָם הַבָּא. הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (שׁה"שׁ ו' א) אָנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי הַרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים, הַמְּנַהִיג עוֹלָמוֹ כְּעֵנֶן שׁוֹשְׁנִים.

אָמַר רַבִּי אַבְהוֹ, אֲנָא מְסִיעֵ לְהָא דְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דִּהָא חֲזִינָן כְּהָא גְּוֹנָא דְעַבִּיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יִרְבְּעָם בֶּן נֶבֶט, דְּכַד הָוָה רַבִּיא הָוָה זַפְאֵי וְטַב. דִּתְנֵן, מֵאֵי דְכַתִּיב, (מ"א יא ט) וּשְׁנִיָּהֶם לְבָדָם בְּשׁוּדָה, מְלַמֵּד שְׁשִׁקוּלִים הֵם בְּצַדְקוּתָם וּבְזָכוּתָם מִכָּל יִשְׂרָאֵל.

אָמַר ר' בְּרַכְיָה, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפַמְלִיאָ שֶׁל מַעְלָה, רִיחוּ שֶׁל יִרְבְּעָם עוֹלָה לְפָנָי, וְאֲנִי רוּעָה לְסַלְקוּ מִן הָעוֹלָם עִכְשָׁיו, כְּשִׁישׁ בּוֹ רִיחַ. אָמְרוּ לְפָנָיו, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵתָה דִּינֵן אֲמַת, אִם עִכְשָׁיו הוּא כֵּן, כָּל שְׂפָן כְּשִׁיגְדֵל. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנָי שְׂיַעֲשֶׂה הָרַע בְּעֵינָי. אָמְרוּ לְפָנָיו, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אִם לְפָנֶיךָ גְּלוּי - לָנוּ וְלְפָנֶי כָּל הָעוֹלָם מִי גְּלוּי? הַנִּיחוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

כֹּה כָּתִיב (מ"א יב כח) וַיִּזְעַץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עַגְלֵי זָהָב, חֲטָא וְהִחֲטִיא. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא אֲמַרְתִּי לָכֶם שְׂאֲנִי רוּעָה לְסַלְקוּ מִן הָעוֹלָם קוֹדֵם זֶה, חֲבַל דְּעַבִּידָת כֵּן.

נוֹתְנִים רִיחַ. אָמַר הַמֶּלֶךְ, לְקַטּוּ אוֹתָן עִכְשָׁיו, וְאַהֲנֶה בָהֶן קוֹדֵם שְׂיִיבְשׁוּ, כְּמוֹ שֶׁעָשׂוּ קוֹדֵם לָכֵן. בְּךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רוּאָה בְּנֵי אָדָם קְטַנִּים וְנוֹתְנִים רִיחַ, וְהַפֵּל גְּלוּי לְפָנָיו, וְרוּאָה שְׁעֵתִידִים לְהַרְשִׁיעַ וְיִהְיוּ חֲשׂוּבִים כְּקֶשׁ יָבֵשׁ, וּמְקַדִּים לָהֶם חֹסֵד, כְּדִי לִיהְנוֹת בָּהֶם בְּגֵן עֵדֶן, וְעִכְשָׁיו כְּשֶׁהֵם טוֹבִים, מְסַלְקֵם מִן הָעוֹלָם הַזֶּה לִיתֵן לָהֶם שְׂכָר טוֹב לְעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שׁיר' א) אָנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי הַרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים, הַמְּנַהִיג עוֹלָמוֹ כְּעֵנֶן שׁוֹשְׁנִים.

אָמַר רַבִּי אַבְהוֹ, אֲנִי מְסִיעֵ לְזֶה שְׂאֵמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׂהִירִי רְאִינוּ כְּמוֹ זֶה שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יִרְבְּעָם בֶּן נֶבֶט, שֶׁכְּשִׁיחָה עָלָם הָיָה צַדִּיק וְטוֹב, שְׂשִׁינּוּ, מֵהַ שְׂפָתוֹב וּשְׁנִיָּהֶם לְבָדָם בְּשׁוּדָה, מְלַמֵּד שְׁשִׁקוּלִים הֵם בְּצַדְקוּתָם וּבְזָכוּתָם מִכָּל יִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפַמְלִיאָ שֶׁל מַעְלָה: רִיחוּ שֶׁל יִרְבְּעָם עוֹלָה לְפָנָי, וְאֲנִי רוּעָה לְסַלְקוּ מִן הָעוֹלָם עִכְשָׁיו, כְּשִׁישׁ בּוֹ רִיחַ. אָמְרוּ לְפָנָיו: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵתָה דִּינֵן אֲמַת, אִם עִכְשָׁיו הוּא כֵּן - כָּל שְׂפָן כְּשִׁיגְדֵל. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנָי שְׂיַעֲשֶׂה הָרַע בְּעֵינָי. אָמְרוּ לְפָנָיו: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אִם לְפָנֶיךָ גְּלוּי - לָנוּ וְלְפָנֶי כָּל הָעוֹלָם מִי גְּלוּי? הַנִּיחוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

כֹּה כָּתוּב? וַיִּזְעַץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עַגְלֵי זָהָב, חֲטָא וְהִחֲטִיא. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: לֹא אֲמַרְתִּי לָכֶם שְׂאֲנִי רוּעָה לְסַלְקוּ מִן הָעוֹלָם קוֹדֵם זֶה! חֲבַל שְׁעֵתִי כֵּן.

בא אביה בנו, והיה עושה טוב פשהיה קטן, ומה טוב היה עושה, אמר רבי יוסי אמר רבי חנינא, עולי הרגל היו עולים על ידו, שלא מדעת אביו. ראה הקדוש ברוך הוא שהוא טוב, וסלקו מהעולם קדם ימיו, כדי לעשות חסד עמו, ולהנחילו לעולם הבא, קודם שיבאיש ריחו, וזהו החסד שעשה הקדוש ברוך הוא עם בריותיו.

בך חנוף, בעוד שהיה צדיק, והדור פלם חייבין, ראה הקדוש ברוך הוא, שאם נניחהו ילמוד ממעשיהם, וסלקו קודם זמנו מן העולם, קודם שיבאיש ריחו. הדין הוא דכתיב, ואיננו כי לקח אותו אלהים, כלומר, ואיננו בעולם הזה, למלאות ימיו, כי לקח אותו אלהים קודם זמנו, לעשות עמו חסד להנחילו חיי העולם הבא.

ויראו בני האלהים את בנות האדם. מאן אינון בני האלהים. ר' ירמיה אמר, גדולי הדור, שהיו (דף כו ע"א) אבותיהם גדולי הדור, ולא היו מוחין בידם.

הנניא, סבא בביתא, סמנא טבא בביתא. צדיקא בדרא, סימנא טבא הוי בעלמא. דתנן, הקדוש ברוך הוא מטיל אימת הדיין והמנהיג על בני אדם. דכל זמן שאימת הדיין על הדור, בידוע שהוא צדיק, והם צדיקים. ניטלה אימתו מבני אדם, הוא חייב, והם יותר ממנו. ובא הפתוב להורות, הנפילים היו בארץ, אלו אדם ואשתו, שהם היו שנפלו בארץ, בלא אב ואם. ולמה נקראו נפילים. שנפלו ממעלתם שהיה להם. כלומר, נפלים הם מפמות שהיו כבר. נפלים הם, על נפילים שנטרדו מגן עדן, ולא חזרו לשם.

בא אביה בנו, והיה עושה טוב פשהיה קטן. ומה טוב היה עושה? אמר רבי יוסי אמר רבי חנינא: עולי הרגל היו עולים על ידו שלא מדעת אביו. ראה הקדוש ברוך הוא שהוא טוב, וסלקו מהעולם קדם ימיו, כדי לעשות חסד עמו ולהנחילו לעולם הבא קדם שיבאיש ריחו, וזהו החסד שעשה הקדוש ברוך הוא עם בריותיו.

בך חנוף, בעוד שהיה צדיק והדור פלם חייבין, ראה הקדוש ברוך הוא, שאם נניחהו ילמד ממעשיהם, וסלקו קדם זמנו מן העולם, קדם שיבאיש ריחו. זהו שכתוב (בראשית ה) ואיננו כי לקח אתו אלהים. כלומר, ואיננו בעולם הזה למלאות ימיו, כי לקח אתו אלהים קדם זמנו לעשות עמו חסד להנחילו חיי העולם הבא.

ויראו בני האלהים את בנות האדם (שם). מי הם בני האלהים? רבי ירמיה אמר, גדולי הדור. שהיו אבותיהם גדולי הדור ולא היו מוחים בידם.

למדנו, זקן בבית - סימן טוב בבית, צדיק בדור - סימן טוב יש בעולם. ששנינו, הקדוש ברוך הוא מטיל אימת הדיין והמנהיג על בני אדם, שכל זמן שאימת הדיין על הדור, בידוע שהוא צדיק והם צדיקים. ניטלה אימתו מבני אדם - הוא רשע, והם יותר ממנו.

ובא הפתוב להורות, הנפילים היו בארץ - אלו אדם ואשתו, שהם היו שנפלו בארץ בלא אב ואם. ולמה נקראו נפילים? שנפלו ממעלתם שהיה להם. כלומר, נפלים הם מפמות שהיו כבר. נפלים הם על שנטרדו מגן עדן ולא חזרו לשם.

על פן חזרה תורה ואמרה, אלו היו בארץ, שהיתה אימתם על כל הבריות, ועדיין היו קיימים, ולא מנעו בני הדור מלעשות עבירות. ומי הם אותם העוברים העבירות. גדולי הדור, אנשי השם, שהיו גדולים בדור. אמר רבי פנחס, מפאן משמעוהו דקרא, דכתיב הנפילים היו בארץ בימים ההם, להם המניעה למנוע עצמן מהעבירות בשבילם, ולא מנעו, ולעיניהם ממש באים אל בנות האדם בזנות, וילדו להם. ומי היו אותם הנפילים שהיו בדור? אותם הגבורים שלא נראה בדור כמותם. אנשי השם - שם הידוע שקרא להם הקדוש ברוך הוא, שכתוב (שם ה) ויקרא את שמם אדם.

אמר רבי חנינא לרב הונא מה דאמר בני האלהים. על שם שנבראו משם זה, דכתיב ויברא אלהים את האדם. ויהי היום ויבאו בני האלהים כו' (איוב א). אמר רבי שמעון בן לקיש, הוא שטן, הוא יצר הרע, הוא מלאך המות. אמר רבי יהודה, אותו היום, יום של ראש השנה היה, יום שיש לכל אדם לחזור למוטב, וכך תראה, אין דרכו של יצר הרע לקטרג, אלא בשעה שהאדם רוצה לחזור למוטב. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

אמר רבי חנינא לרב הונא מה דאמר בני האלהים. על שם שנבראו משם זה, דכתיב ויברא אלהים את האדם. ויהי היום ויבאו בני האלהים וכו'. אמר רבי שמעון בן לקיש, הוא שטן, הוא יצר הרע, הוא מלאך המות. אמר רבי יהודה, אותו היום, יום של ראש השנה היה. יום שיש לכל אדם לחזור למוטב, וכך תראה, אין דרכו של יצר הרע לקטרג, אלא בשעה שהאדם רוצה לחזור למוטב. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן. (דף כו ע"א).

אמר רבי חנינא לרב הונא מה דאמר בני האלהים. על שם שנבראו משם זה, דכתיב ויברא אלהים את האדם. ויהי היום ויבאו בני האלהים כו' (איוב א). אמר רבי שמעון בן לקיש, הוא שטן, הוא יצר הרע, הוא מלאך המות. אמר רבי יהודה, אותו היום, יום של ראש השנה היה, יום שיש לכל אדם לחזור למוטב, וכך תראה, אין דרכו של יצר הרע לקטרג, אלא בשעה שהאדם רוצה לחזור למוטב. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

פרשת נח

ר' חזקיה אמר, זכאה חולקיהון דישראל, דקודשא בריהו הוא אתרעי בהו, ויהב לון אנרייתא קדישא, ואזהר לון, ויהב לון עיטא, לאסתמרא מעילא ותתא, בגין דלא ישלוט בהו בר קודשא בריהו הוא בלחודוי. ואינון ידעין לדחייא מנייהו כל מקטרגין, וכל

פרשת נח

ורבי חזקיהו אמר, אשרי חלקם של ישראל, שהקדוש ברוך הוא רצה בהם, ונתן להם תורה קדושה, והזהיר אותם ונתן להם עצה להשמר ממעלה ומטה כדי שלא ישלט בהם - רק הקדוש ברוך הוא לבדו, והם יודעים לדחות מהם את כל המקטרגים